

Tomorrow's Europe

Esimene üle-euroopaliiduline Deliberative Poll®

12. – 14. oktoober 2007

TOMORROW'S
Europe

www.tomorrowseurope.eu

Tomorrow's Europe

Esimene üle-euroopaliiduline Deliberative Poll®

12. – 14. oktoober 2007

TUTVUSTAV
MATERJAL

Sisukord

Küsimused ja vastused.....	4
Milleks arutada Euroopa Liidu tuleviku teemal?	4
Miks on teemaks „Euroopa maailmas“?	4
Mis on käesoleva dokumendi eesmärgiks?	4
Kas dokument on tasakaalus?	4
Euroopa Liit täna	5
ELi kaart	5
Mida EL teeb ja mida ei tee	8
ELi eelarve	9
Kuidas EL toimib – Peamised institutsioonid ja otsustusprotsess	9
1. teema – Majanduslik ja sotsiaalne heaolu globaalse konkurentsi tingimustes	11
Väljakutsed ja võimalused - töökohad	11
Erinevad lähenemised - töökohad	12
Väljakutsed ja võimalused - pensionid.....	14
Erinevad lähenemised - pensionid	15
Tegevuse tase – töökohad ja pensionid	16
2. teema: Meie roll maailmas	18
Väljakutsed ja võimalused – globaalne rahu ja julgeolek	18
Erinevad lähenemised – globaalne rahu ja julgeolek.....	20
Tegevuse tase – globaalne rahu ja julgeolek	23
Kust leiab rohkem teavet ja saab esitada küsimusi?.....	25
Mis on Deliberative Polling®?.....	26

Küsimused ja vastused

Milleks arutada Euroopa Liidu tuleviku teemat?

Euroopa Liidu (EL) liikmesriigid seisavad silmitsi võimaluste ja väljakutsetega, mis nõuavad hoolikat kaalumist. Meie eesmärgiks on paremini mõista, mida Teie riik ja/või EL peaks selles osas tegema.

Samuti tundub paljudele eurooplastele, et nad ei saa osaleda ELiga seotud debattides, mis jätavad sageli liiga keerulise ja tehnilise mulje. Meie eesmärgiks on võimaldada Teil väljendada oma teadlikku arvamust.

Järeldusi jagatakse poliitikutele ja ekspertidele üle kogu Euroopa.

Miks on teemaks „Euroopa maailmas“?

27 ELi liikmesriiki moodustavad maailma rahvastikust ja ressursidest olulise osa. Nende otsused mõjutavad kogu maailma. Seetõttu on oluline teada, millises rollis soovivad kodanikud oma valitsusi ja/või ELi maailmaareenil näha, kui nad seda üldse soovivad.

Samuti on ELi valitsused jõudmas kokkuleppele ELi institutsionaalsete muudatuste osas. Pärast seda on oluline, et nad mõtleksid liidu pikaajalise rolli peale maailmas.

Mis on käesoleva dokumendi eesmärgiks?

See materjal annab **ülevaate** teemadest, mis tulevad arutlusele teistest ELi liikmesriikidest pärit kodanikega. Materjali eesmärgiks ei ole kõigi võimalike vaatenurkade kajastamine. Materjal:

- annab teavet ELi kohta;
- annab **taustateavet** kõigi arutlusele tulevate küsimuste kohta, kõigepealt **Teie riigi tasandil** ja seejärel **ELi tasandil**;
- tutvustab erinevaid **võimalikke vaatenurki** neile küsimustele ja toob välja iga vaatenurga eelised ja puudused. Need vaatenurgad on esitatud lihtsustatuna, sest kõigi Euroopas esinevate erinevate arvamuste tutvustamine oleks liiga mahukas töö. Need vaatenurgad ei ole siiski mõeldud võimaluste piiramiseks, vaid pigem dialoogi alustamiseks. Toodud argumentide üle mõeldes võite otsustada täielikult ühe lähenemise kasuks või kombineerida erinevate lähenemiste elemente.

Kas dokument on tasakaalus?

Täiesti objektiivne on raske olla. Sellegipoolest oleme teinud kõik võimaliku, et tagada erinevate vaadete võrdne esindatus käesolevas dokumendis. Oleme selle koostanud oma paljude koostööpartnerite abiga, kellel on arutlusele tulevates küsimustes erinevad vaated.

Samuti oleme andnud originaalteksti järgnevatele Euroopa Parlamendi liikmetele. Nende hinnangu kohaselt oli dokument üldiselt tasakaalus. Käesolev lõplik versioon sisaldab nendepoolseid märkusi ja muudatusi.

- Andrew Duff, Ühendkuningriik, Euroopa liberaalide ja demokraatide liidu fraktsioon
- Jens-Peter Bonde, Taani, fraktsioon Iseseisvus/Demokraatia
- Pierre Jonckheer, Belgia, Euroopa Ühendatud Vasakpoolsete / Põhjamaade Roheliste Vasakpoolsete liitfraktsioon
- Pervenche Bérès, Prantsusmaa, Sotsiaaldemokraatide fraktsioon

Euroopa Liit täna

Euroopa Liit (EL) on demokraatlike Euroopa riikide liit.

Euroopa Liit, mis loodi **1957.** aastal Euroopa Majandusühendusena, on läbi teinud palju muutusi ning eksisteerib Euroopa Liidu nime all alates 1993. aastast. Selle **liikmete arv** on kasvanud 6-lt asutajaliikmelt **27-le** tänasele liikmele. Laienenud on ka Euroopa Liidu otsustusala (pädevus).

Rahvaarv: **492 miljonit elanikku** (maailmas: 6,6 miljardit).

ELi kaart

Liikmesrik	Rahvaarv (miljonites)	Töötuse määr (%)	IAI *	Euro kasutusele võtnud riigid
Belgia	10.5	7.6	0.945	€
Saksamaa	82.5	6.7	0.932	€
Prantsusmaa	60.9	8.6	0.942	€
Itaalia	58.8	6.5	0.940	€
Luksemburg	0.5	4.9	0.945	€
Holland	16.3	3.3	0.947	€
Taani	5.4	3.4	0.943	
Iirimaa	4.2	4.0	0.956	€
Ühendkuningriik	60.4	5.4	0.940	
Kreeka	11.1	8.6	0.921	€
Hispaania	43.8	8.2	0.938	€
Portugal	10.6	8.0	0.904	€
Austria	8.3	4.5	0.944	€
Soome	5.3	6.6	0.947	€
Rootsi	9.0	6.2	0.951	
Tšehhi	10.3	6.1	0.885	
Eesti	1.3	4.7	0.858	
Küpros	0.8	4.4	0.903	
Läti	2.3	5.4	0.845	
Leedu	3.4	5.8	0.857	
Ungari	10.1	8.2	0.869	
Malta	0.4	6.4	0.875	
Poola	38.1	11.2	0.862	
Slovakkia	5.4	10.5	0.856	
Sloveenia	2.0	4.8	0.910	€
Bulgaaria	7.7	4.9	0.816	
Rumeenia	22.3	7.5	0.805	

Kandidaatriigid				
Horvaatia	4.4	14.3%	0.846	
Türgi	72.5	10.2%	0.757	
endine Jugoslaavia Makedoonia Vabariik	2.05	35.8%	0.796	

* Inimarengu indeks

IAI mõeldab riigi keskmisi saavutusi kolmes inimarengu aspektis: tervishoid, teadmised ja elatustase. 1 on kõrgeim tase, 0 madalaim.

Miks ja millal algas Euroopa ehitamise protsess?

Pärast esimest ja teist maailmasõda soovisid mõned Euroopa riikide juhid **teha Euroopas lõpu vihale ja rivaalitamisele** – eelkõige Prantsusmaa ja Saksamaa vahel – ning luua tingimused püsivale rahule.

1950. aastal tegi Prantsuse välisminister ettepaneku luua Euroopa Sõe- ja Teraseühendus, mis **muudaks sõja toormaterjalid leppimisvahenditeks** ja paneks Euroopa rahvad koostööd tegema.

Põhisündmused

- 1951 **6 riiki loovad Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse:** Prantsusmaa, Lääne-Saksamaa, Itaalia, Belgia, Holland, Luksemburg
- 1957 **Rooma lepinguga** luuakse Euroopa Majandusühendus. Tekkinud „ühisurul“ kaotatakse tollimaksud (1968) ning kehtestatakse ühine poliitika, eelkõige kaubanduses ja põllumajanduses (1960ndatel).
- 1973 Liituvad Taani, Iirimaa ja Ühendkuningriik.
- 1979 Euroopa Parlamendi esimesed otsevalimised.
- 1981 Liitub Kreeka.
- 1986 Liituvad Hispaania ja Portugal.
- 1986 Ühtne Euroopa akt kehtestatakse lisaks kaupadele ka inimeste, teenuste ja kapitali vaba liikumine. Sellega algatatakse 6-aastane programm, mille eesmärgiks on **ühtse turu*** loomine.
- 1993 Ühtse turu loomine on lõpule viidud ja **EL loodud**. Liikmesriikide vaheline koostöö on laienenud uutesse valdkondadesse – nt kaitse-, justiits- ja siseasjade valdkonda.
- 1995 Liituvad Austria, Soome ja Rootsi.
- 2002 12 riigis võetakse kasutusele **euro**.
- 2004 Liituvad Tšehhi, Eesti, Küpros, Läti, Leedu, Ungari, Malta, Poola, Slovakkia ja Sloveenia.
- 2005 Prantsusmaa ja Holland lükkavad referendumil tagasi Euroopa põhiseaduse. Avatakse liitumisläbirääkimised Türgiga.
- 2007 Liituvad Rumeenia ja Bulgaaria.

* Ühtne turg

Tegemist on tolliliiduga, mille eesmärgiks on tagada inimeste, kaupade, teenuste ja kapitali vaba liikumine ELi riikide vahel. See tähendab:

- Üksikisikute jaoks: õigust vabalt elada, töötada, õppida või minna pensionile teise ELi riiki ning pääseda ligi kogu ELi kaupadele ja teenustele.
- Ettevõtete jaoks: õigust tegeleda ettevõtlusega kõikjal ELis ning müüa kaupu ja teenuseid kogu ELis.

Mida EL teeb ja mida ei tee

EL ei ole föderatiivne riik (nagu USA), samuti ei ole ta pelgalt rahvusvaheline koostööorganisatsioon (nagu ÜRO). Selle liikmesriigid on loonud **ühised institutsioonid, mille pädevusse nad on andnud osa oma suveräänsusest**, nii et ühishuve puudutavates küsimustes tehakse otsused koos ja demokraatlikult Euroopa tasandil. ELis on täna **viite liiki pädevust**.

ELis otsustatakse eri küsimuste üle eri viisidel. Mõne küsimuse üle otsustab EL kollektiivselt, mõne küsimuse üle otsustatakse erineva koordineerituse astmega. Mõnes valdkonnas puudub ELil üldse igasugune roll. Allolevas tabelis on püütud see süsteem kokku võtta.

EL mõjutab umbes 80% liikmesriikide õigusaktidest.

Lähenedamine 1 Kollektiivne otsustamine ELis		Lähenedamine 2 Mitmekiiruseline / paindlik	Lähenedamine 3 Toetamine, koordineerimine, täiendav tegevus	Lähenedamine 4 ELi roll puudub
Ainupädevus	Jagatud pädevus			
Liikmesriigid delegeerivad ELile otsustus- ja valitsemispädevuse ning neil ei ole õigust vastavates valdkondades ise seadusi luua.	Liikmesriigid lähtuvad oma reeglite harmoneerimisel ja koordineerimisel EList, kui see on nende meelest tõhusam kui eraldi tegutsemine. Jagatud pädevus tähendab, et EL asendab oma tegevusega liikmesriikide tegevust.	Teatud osa ELi liikmesriike võivad kasutada ELi institutsioone teatud teemade osas surve avaldamiseks. Seda nimetatakse tõhustatud koostööks. Mõned riigid on saavutanud ka selle, et teatud reeglid neile ei kehti. Seda nimetatakse tõhustatud koostööks.	Peamiselt otsustavad liikmesriigid. ELil on liikmesriikide tegevuses toetav, koordineeriv või täiendav roll.	Liikmesriigid otsustavad ise, ilma koordineerimis- või ühisotsuste kohustuseta.

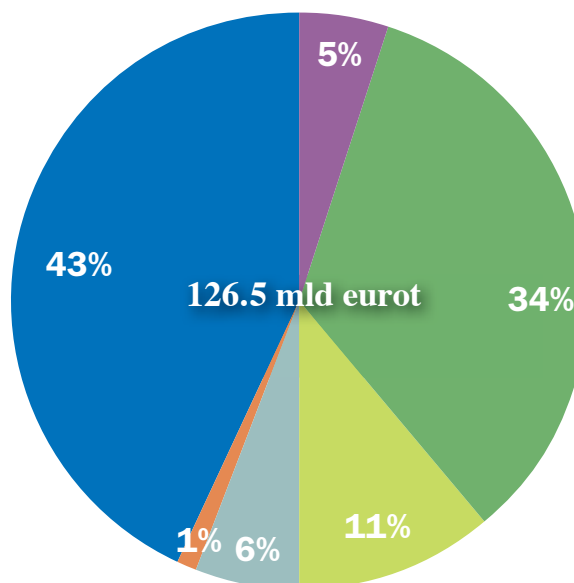
Kuidas valdkonnad täna on jaotunud (näited)

<ul style="list-style-type: none"> • Konkurentsireeglid • Kaubanduspoliitika • Tolliliit • Euro rahapoliitika 	<ul style="list-style-type: none"> • Ühtne turg • Regionaalpoliitika • Põllumajandus • Keskkond • Tarbijakaitse • Transport • Energia • Julgeolek ja õigus 	<ul style="list-style-type: none"> • Eurotsoon (13 riiki) • Schengeni leping, peamiselt piirikontroll (15 riiki). • Mõned riigid on loobunud tööaja eeskirjadest, viisadest ja kaitsepoliitikast. 	<ul style="list-style-type: none"> • Teadusuuringud • Tööhõive • Tervishoid • Haridus • Välispoliitika • Pension 	<ul style="list-style-type: none"> • Kõik ülejäänud valdkonnad, näiteks • Elamupoliitika • Perepoliitika
---	--	--	--	---

ELi eelarve

EL finantseerib oma poliitikat ligi 120 miljardi euro suurusest eelarvest, millest suurema osa maksavad liikmesriigid; hetkel ei ole kehtestatud ELi maksu. See moodustab praegu vaid veidi rohkem kui 1% riikide üldisest rahvuslikust kogutulust (võrdluseks: mõne liikmesriigi eelarve moodustab 35 – 50% tema rahvuslikust kogutulust).

Joonis 1 – Kuidas kulutatakse ELi eelarvet (2007)

- Regionaal- ja ühtekuuluvuspoliitika, teadustöö, innovatsioon, tööhõive, energia
- Naabruspoliitika, arenguabi, kandidaatriikide toetamine
- Tervis, haridus, kultuur, tarbijaõigused, meedia, noored
- Ühine põllumajanduspoliitika
- Keskkond, kalandus, maa-areng
- Muud kulutused koos halduskuludega

Kuidas EL toimib – Peamised institutsioonid ja otsustusprotsess

Euroopa Liidu Nõukogu

Nõukogu esindab riike. See on ELi peamine otsuseid tegev organ; see kiidab heaks Euroopa Komisjoni seaduseelnõusid. Kui Nõukogu kohtub riigipeade või valitsusjuhtide tasandil, nimetatakse seda Euroopa Ülemkoguks, mille rolliks on anda ELile võtmeküsimustes poliitiline võim.

Euroopa Parlament

Liikmesriikide kodanikud valivad Euroopa Parlamendi liikmeid otse iga viie aasta järel samal ajal kõigis riikides. Praeguses parlamendis on 785 liiget kõigest 27 liikmesriigist. Järgmised valimised toimuvad 2009. aasta juunis.

Parlamendi peamine roll on vastu võtta Euroopa seadusi ja kinnitada ELi aastaelarve.

Parlament jagab neid vastutusi ELi Nõukoguga.

Kas otsused võetakse vastu enamushääletage või ühehäälselt?

Enamikus valdkondades, kus liikmesriikidel on jagatud pädevus (vt tabeli punkti 8), võetakse otsused vastu enamushääletage, kuid mitte lihtsalt liikmesriikide 50%lise enamusega. Selles niinimetatud **kvalifitseeritud häälteenamuse** süsteemis tuleb kokkulepped saavutada nii riikide kui nende elanike arvu enamusega.

Ühehäälsus, milleks on vaja kõigi riikide nõusolekut, on enamasti vajalik tundlikes valdkondades, nagu maksud, sotsiaalpoliitika, kaitseküsimused, välispoliitika ja ELi lepingute muutmise.

Kuidas toimub Euroopa Parlamendi ja Euroopa Nõukogu kaasotsustamine?

ELi seaduste üle hääletavad Nõukogu ja Euroopa Parlament koos.

Selle kaasotsustamise protsessi käigus on **parlament mitme teema üle otsustamisel Nõukoguga samal positsioonil**. Nende teemade hulka kuuluvad **töötajate vaba liikumine, ühtne turg, haridus, keskkond, tervishoid, tarbijakaitse jne**.

Euroopa Parlament saab neid valdkondi puudutavad seaduseelnõud tagasi lükata.

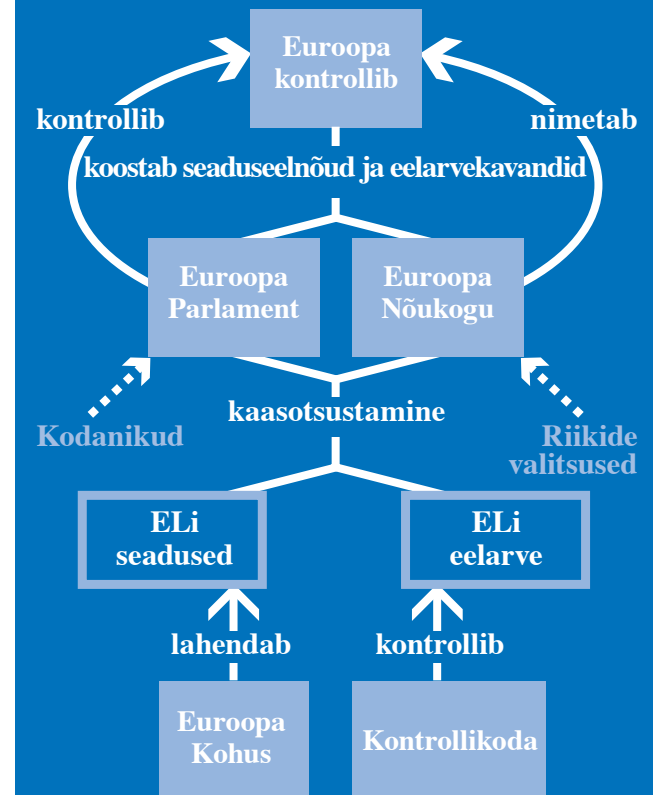
Euroopa Komisjon

See on ainus ELi institutsioon, millel on õigus seadusi algatada. Samuti kontrollib ta ELi poliitikate rakendamist.

Kui Komisjon on koostanud kas uue seaduse eelnõu või eelarvekavandi, esitab ta selle parlamendile ja Euroopa Nõukogule, kes kiidavad selle heaks või lükkavad tagasi. Muutmiseks on vaja ühehäälsust, vastuvõtmiseks häälteenamust.

Täna koosneb Komisjon 27 volinikust, üks igast riigist.

VÕIMUJAOTUS

Muud institutsioonid

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ja Regioonide Komitee on nõuandvad komiteed, mis koosnevad vastavalt ametiühingute, tööandjate, tarbijaorganisatsioonide ja kohalike omavalitsuste esindajatest.

Euroopa Kohus tagab ELi lepingute järgimise liikmesriikides ning ELi seaduste ülimuslikkuse riigi seaduste suhtes.

Euroopa Kontrollikoda kontrollib ELi vahendite kogumist ja kulutamist.

Euroopa Keskpank on sõltumatu institutsioon, mis vastutab eurosooni 13 riigi rahanduspoliitika eest.

1. teema – Majanduslik ja sotsiaalne heaolu globaalse konkurentsi tingimustes

Kaupade, inimeste, teenuste ja side liikumine muutuvad aina globaalsemaks. Maailma teistes nurkades toimuvad sündmused ja inimeste tegevus mõjutavad meie igapäevaolu. Majanduskeskkond, kus EL ja selle liikmesriigid tegutsevad, on struktureeritud globaalsel skaalal. Vastastikust sõltuvust tegevavad uued kommunikatsioonitehnoloogiad.

Samal ajal vananeb ELi liikmesriikide rahvastik ja ei kasva nii kiiresti kui mujal maailmas. Mõned väidavad, et nende väljakutsetega silmitsi seismine pakub meie heaolule rohkem võimalusi kui tekitab raskusi. Teised arvavad vastupidist. Selles kontekstis küsime:

Kuidas säilitada globaalse konkurentsi ja vananemise taustal töökohtade ja pensionide taset ja kvaliteeti?

Kuidas tuleks neis küsimustes langetada otsuseid ELi tasandil?

Väljakutsed ja võimalused - töökohad

Piisava elatustaseme tagamiseks on kodanikel vaja töökohti. Samuti peab neil olema oskuste ja kohanemisvõime hea tase, et säilitada konkurentsivõime maailmas, kus majandused on tihedalt seotud.

Mõned väidavad, et EL on võrreldes USAga tööhõive ja majanduskasvu osas maha jäänud. Sellised riigid nagu Hiina, India, Brasiilia ja Venemaa on muutumas majanduslikult võimsaks. Nad toodavad aina rohkem kaupu, mida me impordime, ning sageli teevad nad seda meist odavamalt, kuna neil on väiksemad palgad ja madalam sotsiaalne kaitsetase.

Täna toimub Euroopas tänu uutele oskustele, tehnoloogiatele ja turgudele ning uutest esilekerkivatest riikidest tulevatele konkurentidele palju muutusi. Mõnede meelest soodustavad need muutused innovatsiooni, suuremat produktiivsust ja kohanemisvõimet, uusi äri võimalusi ning lõpuks rohkemate ja paremate töökohtade teket.

Teiste meelest ähvardavad need meie eluviisi ja töökohti ning sunnivad meid vähendama tootmiskulusid inimeste, uuenduste ja pikaajalise heaolu arvelt, ning seda eelkõige dumpingu tõttu.

Selles kontekstis:

Kas tööandjatel peaks olema võimalik inimesi paindlikumalt tööle võtta ja vallandada? Kas töötajad peaksid olema töötuse vastu rohkem või vähem kaitstud?

Kas me peaksime olema rahvusvahelisele kaubanduskonkurentile rohkem või vähem avatud?

Kas uute riikide ELi kutsumine on hea strateegia arvestades globaalset konkurentsi?

Faktid

2005. aastal oli 8,7% ELi töötajatest töötud (USAs 5,1%).

7% (15 miljonit) ELi töötajatest elavad allpool vaesuspiiri

* **Dumping** tähendab seda, et riik alandab oma kaupade hinda, alandades või mitte rakendades neid makse või standardeid, mida rakendavad teised riigid. Mõned riigid aktsepteerivad pikka tööaega või isegi laste tööd, vähendades nii kunstlikult oma ekspordihindu; seda nimetatakse sotsiaalseks dumpinguks. Maksudumping tähendab seega maksude alandamist.

Erinevad lähenemised - töökohad

Erinevad lähenemised tööturule

	Pooltargumendid	Vastuargumendid
<p>Kaitsev heaoluriik</p> <p>Avalik võim kaitseb töötajaid töökohtade kaotamise eest, seab kõrged standardid ja tingimused töökohta kvaliteedile, ning pakub töökohta kaotuse korral kõrgetasemelist kaitset.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. See soodustab sotsiaalset ühtekuuluvust ja tööhõive kõrget taset. 2. See tagab töötajatele töö kaotamise korral stabiilsuse ja kõrgetasemelise kaitse. 3. Kuigi lühiajaliselt võib see rohkem maksma minna, on see pikaajaliselt odavam, sest tagab tööhõive stabiilsuse ning seega pikaajalise investeerimise inimeste kogemustesse ja oskustesse. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liiga jäigid tööturu reeglid pärsivad töölevõtmist. 2. Suur töötus vähendab töötute soovi tööd otsida. See on kallis ja sunnib paljusid riigi kulul elama. 3. See loob õiglusetust ning osal töötutest või ebastabiilse tööga inimestel on raske stabiilset töökohta leida. Mõnel on hästi kaitstud töökoht, teistel ei ole üldse tööd või on ebakindel töökoht.
<p>Töö paindlikkuse ühendamine turvalisusega</p> <p>Avalik võim keskendub pigem inimeste kaitsele, mitte töökohtadele. Töölevõtmine ja vallandamine võib olla üsna kerge, kuid kui inimene jääb töötuks, saab ta avalikult võimult kõrgetasemelise kaitse.</p> <p>Seda versiooni nimetatakse <i>flexicurity</i>'ks.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. See ühendab endas solidaarsusvajaduse ja majanduskasvu, sest katab nii töötusrisiki kui annab tööandjatele piisava vabaduse. <ol style="list-style-type: none"> 2. Inimesi julgustatakse oma oskusi täiendama, sest nad saavad töökohtade vahel õppida ja säilitada enda sotsiaalsed tagatised. 3. See annab töölt kõrval olevatele inimestele piisavalt aega sobiva töö leidmiseks. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Seda lähenemist saab endale lubada ainult majanduskasvu ajal. Töötajad kannatavad tööandjate vallandamisvabaduse all. 2. See on kallis, sest nõuab palju ümberjagamist ning seetõttu kõrgeid makse. 3. See paneb kogu vastutuse töö leidmise ja oskuste täiendamise eest üksikisikule. See võib toimida noorte, haritud inimeste puhul, kuid mitte vanemate ja vähem kvalifitseeritud inimeste puhul.
<p>Piiranguteta tööturg</p> <p>Tööturg on väga paindlik ja reguleerimata. Töölevõtmine ja vallandamine on lihtne.</p> <p>Avalik võim pakub töötutele vaid minimaalset turvavõrgustikku, nt piiratud ajutist abi, kuid mitte töökohta kindlust.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. See lähenemine muudab töölevõtmise ja vallandamise firmade jaoks lihtsamaks, tagades nii maksimaalse majandusliku efektiivsuse. Et töötajaid on lihtsam vallandada, on lihtsam ka töökohti luua. <ol style="list-style-type: none"> 2. Palgavälised tööjõukulud, näiteks sotsiaalmaks, on väiksemad. See soodustab suuremat rahvusvahelist konkurentsivõimet. Tööandjatele jaoks ei ole töölevõtmine ka nii ebameeldiv. 3. Tööandjad ja efektiivselt töötavad inimesed saavad sellest kasu, sest süsteem soodustab mobiilsust ja innovaatsilisust. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. See lähenemine tekitab ebaõiglust. Samas kui mõned saavad süsteemist kasu, ei suuda paljud konkureerida, sest neil jääb kas oskustest puudu või ei suuda nad töö- ja elukohta vahetada. 2. Paljudel töötajatel on pidev ebakindluse tunne. See tekitab vaesust, stressi, terviseprobleeme ja pingeid ühiskonnas. 3. Töökohtade sagedas vahetamine takistab pikaajalist investeerimist inimestesse ja nõrgendab töötajate seotust nende tööga.

Erinevad lähenemised töökohtadele ja kaubandusele

	Pooltargumendid	Vastuargumendid
<p>Kodumaiste töökohtade ja tööstuste kaitsmine</p> <p>Avaliku võimu eesmärgiks on kaitsta sisemaiseid töökohti ja tööstusi väliste ohtude eest peamiselt maksude ja tollilõivude kehtestamise teel välismaistele kaupadele, makstes töötajatele ettevõtte kolimise korral hüvitist ja kaaludes põhjalikult strateegiliste sisemaiste tööstuste omandamist välismaiste ostjate poolt.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. See on ainus viis madalate palkadega arengumaade ebaausa konkurentsiga toimetulekuks ning ühenduse elustandardi ja traditsiooniliste tööstuste säilitamiseks. 2. See tagab selle, et konkurents ei toimu inimeste ega keskkonna arvelt, vaid leiab aset mängumaa piires. 3. Strateegiliste tööstuste enda käes hoidmine on oluline valitsuse kontrolli säilitamiseks majanduse üle. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Proteksionism ei ole pikemas perspektiivis jätkusuutlik, sest toob kaasa investeerimise aegunud tööstustesse, väiksema konkurentsivõime ja madalama innovaatilisuse. 2. See piirab tarbija valikuvõimalusi, hoides eemal madalama hinnaga kaubad ja teenused. 3. See piirab meie tööstuste ligipääsu välisurgudele, sest teised riigid võivad otsustada oma tööstuste toetamise kasuks ning takistada meil oma suhteliste eeliste kasutamist teiste riikide ees.
<p>Töökohtade loomise soodustamine vabakaubanduse kaudu</p> <p>Turud on rahvusvahelisele konkurentsile võimalikult avatud. See eeldab kaubanduse avamist tollilõivude alandamise või kaotamise teel.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vabakaubandus soodustab innovaatilisust, kvaliteetsemaid töökohti ning stimuleerib meie rahvusvahelist konkurentsivõimet. 2. See võimaldab klientidel saada osa odavamatest ja mitmekülgsematest kaupadest ja teenustest, ning laiendab meie toodete turgu, soodustades samal ajal arengumaade majanduskasvu. 3. See soodustab investeringuid valdkondadesse, kus riikidel on suhtelised eelised, mitte mittekasumlikesse sektoritesse. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vabakaubandus toob kaasa võidujooksu põhja, kus standardid kehtestavad need, kellel on kõige vähem nõudlikud standardid. 2. See ohustab uusi ja nõrku tööstusi ning kaotab töökohti, sest mõned riigid ja regioonid lasevad oma tööstused halastamatutel ja mõnikord subsideeritavatel konkurentidel minema pühkida. 3. Vaba turg on oma sotsiaalse kaitse poolest liiga piiratud nende jaoks, kellel läheb parajasti halvasti. See tekitab võitjad ja kaotajad, pakkudes kaotajatele liiga vähe kaitset.

Väljakutsed ja võimalused - pensionid

Et eurooplased elavad kauem ja neil on vähem lapsi, seisab Euroopa väljakutse ees: selleks on vananemine. See avaldab majandusele suurt mõju, sest pensionäride pensioneid ja tervishoidu toetab üha vähem inimesi.

Tänapäeval jagatakse **pensionisüsteemid** kahte suuremasse rühma:

Jooksvalt finantseeritav süsteem - Riigi makstava pensioni maksavad kinni olemasolevad töötajad. Täiendavaid erapensioneid soodustatakse, kuigi riigilt saadav pension jääb vanas eas tõenäoliselt peamiseks sissetulekuallikaks.

Mitme sambaga süsteem - Riigi pensionisüsteem tagab ainult suhteliselt madala põhipensioni, mida finantseeritakse kas pensionimaksete või maksude abil. Selleks et säilitada pensionieas oma elustandard, peavad töötajad maksma täiendavaid pensionimakseid. Eksisteerivad täiendavad, subsideeritud ametipensionide süsteemid; nende maksed võivad olla kohustuslikud või vabatahtlikud. Sellist liiki pensionisüsteeme, kus on tugev teine ja kolmas samm, võib leida anglosaksi riikidest, samuti Hollandist ja Taanist.

Faktid

Täna toetab iga üle 65-aasta vanuse inimese pensioni neli töötavat inimest. Aastal 2005 on see arv langenud kahe töötajani ühe üle 65-aastase isiku kohta.

ELis kasvab üle 65-aastaste inimeste arv praegusega võrreldes kahekordseks.

Kuidas vältida vanusest tingitud vaesuse tekkimist vanade inimeste hulgas?

Kuidas vältida liiga suuri panuseid ja maksumäärasid, säilitades samal ajal piisaval tasemel pensionisüsteemi?

Erinevad lähenemised - pensionid

Lähenemised	Pooltargumendid	Vastuargumendid
<p>Demograafilised lahendused –</p> <p>Need lahendused püüavad suurendada tööturule sisenejate arvu rahvaarvu kasvu teel, mida on võimalik saavutada näiteks:</p> <p>Sündivuse soodustamise teel;</p> <p>Sisserände ja mobiilsuse soodustamise teel ELis.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sündivuse soodustamine uuendab elanikkonda ja parandab pikas perspektiivis töötajate ja pensionäride arvulist suhet. 2. Majanduslikest vajadustest tulenev sisseränne aitab säilitada piisava tööjõu olemasolu. 3. Laienemine stimuleerib majanduskasvu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sündivuse soodustamise meetmed on ebaefektiivsed ja kallid. Me ei saa sündivuse probleemi osas eriti midagi teha. Mõnel juhul vähendab see ka naiste tööhõivet. 2. Meie pensionide maksmiseks on vaja palju rohkem immigrante. See tooks kaasa integratsiooniprobleemid. 3. Uute liikmesriikide lisandumine ei aita maksta pensione vanades liikmesriikides.
<p>Vanade töötajate tööhõive suurendamine</p> <p>See võimalus soodustab vanade inimeste tööhõivet näiteks järgneval viisil:</p> <p>Suurendades paindlikkust, mis võimaldab vanadel töötajatel kauem töötada;</p> <p>Vanemate inimeste parem ärakasutamine tööturul;</p> <p>Kõrgemad pensionid neile, kes lähevad hiljem pensionile.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vanade inimeste arvu suurendamine tööturul aitab säilitada töötajate ja pensionäride arvu vahelist suhet. 2. Vanade inimeste tööhõive taseme suurendamine võimaldab inimestel, kes on endiselt töövõimelised, edasi töötada ja anda anus üldisemasse heaolusse. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Varane pensionile jäämine vähendab töötust, vabastades töökohti. Vanade ja vähem dünaamiliste töötajate hoidmine tööturul võtab aga töökohad noortelt töötajatelt ära. 2. Vanad töötajad ei ole nii produktiivsed. Nende hoidmine tööturul on kallis ja ebaefektiivne.
<p>Uuendatud riikliku pensioni süsteem</p> <p>See sisaldab jooksvalt maksmise süsteemi säilitamist, kohandades seda demograafiliste muutustega. Näiteks pensioniea tõstmise ja pensionide alandamise ning pensionimaksete tõstmise teel.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Et keskmine eluga tõuseb, on pensioniea tõstmine loomulik. Inimesed elavad kauem ja sisenevad tööturule hiljem. Ühiskondlik lepe võiks seda arvestada. 2. Pensionisüsteemil on võimalik ilma avalikke ressursse hävitamata ellu jääda ainult siis, kui inimesed lähevad hiljem pensionile ja/või maksavad rohkem. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. See muudab ühiskondlikku lepet. Piisava pensioni lubadusest tuleks kinni pidada. Pensionide vähendamine olukorras, kus inimesed on kõvasti tööd teinud ja head pensioni oodanud, on ebaaus. 2. Mõned töötajad peavad raske töökoormuse või füüsiliste nõuete tõttu vara pensionile minema. Nende tööturul hoidmine toob kaasa suurema töötuse ja lisapensionide vajaduse.
<p>Erapensionide osakaalu suurendamine</p> <p>See võimalus tähendab, et kohustus, risk ja võimalik kasu pannakse suuremal määral üksikisiku õlgadele, mitte jooksva maksmise süsteemile.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. See loob individuaalse vastutuse tunde, vähendades samal ajal survet avalikele ressurssidele. Kui töötajad sõltuvad rohkem enda säästudest, mõjutab töötajate ja pensionäride arvu suhe avalikke ressursse vähem. 2. See süsteem kaitseb inimesi piisavalt kaose eest, jättes samal ajal ruumi individuaalsele initsiatiivile. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. See paneb töötajatele liiga suure vastutuskoorma. Mõned saavad sellest kasu, kuid teised investeerivad halvasti ja lõpetavad vaesuses. 2. See süsteem tekitab liiga kõrgeid riske, sest sõltub börsikõikumistest.

Tegevuse tase – töökohad ja pensionid

Mida EL praegu teeb

Täna kannavad liikmesriigid ainuvastutust tööhõive- ja pensionipoliitika eest. ELi koordineeriv tegevus lähtub valitsuste vabatahtlikust poliitikas kokkuleppimisest, info vahetamisest ja poliitika lähendamise püüetest. Seda nimetatakse avatud koordineerimise meetodiks.

Euroopa tööhõive strateegia (EES) määratleb ELi ühised eesmärgid.

Komisjon pakub finantsabi ka riiklikele ja piirkondlikele ametkondadele tööpuuduse ja sotsiaalse tõrjutuse vastases võitluses, seda peamiselt **Euroopa Sotsiaalfondi** (EES) kaudu. See on üks Euroopa struktuurifonde, mille eesmärgiks on vähendada heaolu ja elatustaseme erinevusi kõigis ELi liikmesriikides ja regioonides. Selle poliitika kohaselt on üks kolmandik ELi eelarvest ette nähtud ELi vaesemate piirkondade abistamiseks.

Pensionide valdkonnas soodustab EL tööhõive suurendamist vanade inimeste hulgas. ELi ainus oluline seadusandlik samm on siiani olnud täiendavate pensionide ühtne turg, mis soodustab inimeste liikumist ELi riikide vahel.

Mõned väidavad, et koordineerimine pole piisav, et ELi reaktsioon on liiga kesine võitlemaks pidevalt kõrge töötuse määraga ja tagamaks piisava pensioni.

Teised väidavad, et need küsimused tuleks jätta liikmesriikide pädevusse, sest need suudavad enda ajaloolistest erinevustest, majandusest, tööstusharudest jne tulenevatele vajadustele vastavat poliitikat paremini rakendada.

Faktid

Struktuurifondid moodustavad umbes 40% ELi eelarvest, ESF umbes 10%.

Millisel määral peaksid ELi valitsused koordineerima töökohti ja pensione puudutavaid otsuseid?

Täna

Pooltargumendid

Vastuargumendid

Lähenemine 1
EL teeb
kollektiivseid
otsuseid

1. Ühine pensioni- ja tööhõivepoliitika soodustab töötingimuste ühtlustamist, töötajate vaba liikumist riikide vahel ja solidaarsust maailma konkurentsi suhtes.
2. Tavaline koordineerimine on osutunud probleemide lahendamisel ebatõhusaks.
3. ELi suurem kooskõlastamine muudaks ühisturu täiuslikumaks. Ühisturg peaks olema ka näiteks täiendava pensioni kindlustuskeemide osas.

1. Liikmesriigid ei suuda kokku leppida ühises lähenemises ega „üks-suurus-sobib-kõigile“-lahenduses, sest heaoluriikide traditsioonid ja majandusstruktuurid on liiga erinevad.
2. See tugevdab Brüsseli bürokraatiat ja vähendab valitsuste võimet püüelda poliitika poole, mis on nende arvates parim.
3. Tekib oht, et ühtlustumine toimub kõige kallima süsteemi kasuks. Rikkamad riigid ja regioonid maksavad vaesemate eest.

Lähenemine 2
Mitmekiiruseline

1. Igal riigil on oma vajadused ning iga riik peaks saama ise otsustama, kui palju või vähem ta tahab teiste liikmesriikidega koostööd teha.
2. See lähenemine võimaldab liikmesriikidel eksperimenteerida ilma Brüsseli kooskõlastust või eeskirju rikkumata.

1. See võimaldab võimust võtta riikide enesekesksel otsustel solidaarsuse, ELi integratsiooni ja ELi võime üle maailmaareenil kaasa rääkida.

2. Selle tulemuseks on suured riikidevahelised erinevused.

Lähenemine 3
Toetamine,
koordineerimine,
täiendav tegevus

1. Praegune koordineeriv lähenemine toimib, sest see põhineb omataoliste surve ja teineteise mustamisel, mis tagab selle, et ükski liikmesriik ei soovi, et teda peetakse halvasti toimetulevaks.
2. Liikmesriigid säilitavad vabaduse otsustada selle üle, kuidas rakendada Euroopa juhiseid ja kehtestada enda vajadustele vastavat poliitikat.

1. See lähenemine ei toimi, sest mahajääjatele ei ole ette nähtud sanktsioone.

2. Mõnel riigil tekib ahvatlus püüelda enda individuaalsete huvide poole teiste riikide arvelt, mis võib kaasa tuua sotsiaalse ja maksudumpingu.

Lähenemine 4
ELi roll puudub

1. Riikide valitsused on parimad otsustajad.
2. See lähenemine võimaldab eri riikidel ja regioonidel erinevate lahendustega eksperimenteerida, mis toob kaasa innovatsiooni ja terve konkurentsi.

1. Ebavõrdsus suureneb. See soodustab ebaausat konkurentsi, nagu näiteks sotsiaalne ja maksudumping. Riigid on sunnitud järgima madala kaitsetasemega riikide praktikaid.

2. Riikide majandused ei suuda üksi USA ja Hiinaga võistelda.

2. teema: Meie roll maailmas

Külm sõda jagas maailma 40 aastaks kahte leeri. Sõja lõpp tõi kaasa keerukama ja haprama maailmakorralduse.

Täna kujutab ülemaailmne terrorism valitsustele uusi väljakutseid. Võitlus nappide loodusressursside nagu nafta, gaas, mineraalid ja vesi pärast tekitab uusi geopoliitilisi pingeallikaid. Kliimamuutusel on rasked negatiivsed tagajärjed ning nõuab globaalseid lahendusi.

Kuidas peaks EL sekkuma globaalsetesse küsimustesse, et lahendada konflikte, edendada rahu ja tagada iseenda julgeolek?

Kuidas tuleks neis küsimustes otsuseid langetada?

Väljakutsed ja võimalused – globaalne rahu ja julgeolek

Pinged suurenevad, sest aina rohkem riike hangib endale massihävitusrelvi, sh tuumarelvi. Paljudesse kohtadesse jääb alles äärmuslik vaesus, suureneb globaalne migratsioon.

Kõige ohtlikumad konfliktid on hetkel Iraagi ja Afganistani sõda, kodusõda Sudaanis Darfuri regioonis, Iisraeli ja palestiinlaste vaheline konflikt, separatistlikud liikumised Kaukaasias ja sõja järelmõjud Kosovos.

Mitu Euroopa riiki saatsid oma väed USA juhitud invasioonile Afganistanis 2001. ja Iraagis 2003. aastal. Samal ajal kui Prantsusmaa ja Saksamaa olid vastu sõjalisele sissetungile Iraaki, osalesid Ühendkuningriik, Poola, Taani, Itaalia, Hispaania ja Holland USA juhitud koalitsioonis. Liibanonis 2006. aasta suvel toimunud sõja järel asus Itaalia Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) tugevdatud maavägede etteotsa, kes pidid tagama Iisraeli-Liibanoni piirialal rahvusvahelise rahu ja julgeoleku.

Viimastel aastatel on ELi liikmesriigid nii kritiseerinud sõjalist sekkumist (nt Iraagis) kui ka mittesekkimist (nt 1990ndatel Rwanda genotsiidi ja endise Jugoslaavia konflikti osas).

ELi jaoks on erilise tähtsusega selle vahetus läheduses toimuvad muutused. Hetkel on ELil kolm kandidaatriiki: Türgi, Horvaatia ja Makedoonia. Liikmesriikide read võivad täieneda, eelkõige Lääne-Balkani riikide, Gruusia, Ukraina ja Valgevene näol.

Enne kui kandidaatriigid saavad ELiga liituda, peab neil olema stabiilne demokraatlik valitsemissüsteem, tagatud seaduste kehtimine ja inimõiguste austamine. Samuti peab neis riikides toimima turumajandus ning haldussüsteem olema võimeline rakendama ELi seadusi ja poliitika. Iga kandidaatriigi liitumistingimused töötatakse välja mitu aastat kestvate läbirääkimiste teel Euroopa Komisjoniga.

Faktid

Ühendkuningriik ja Prantsusmaa on ainsad ELi riigid, kellel on tuumarelv. Ülejäänud riigid, kellel on teadaolevalt tuumarelv, on USA, Venemaa, Hiina, India ja Pakistan.

2006. aastal saatsid ELi liikmesriigid rahutagamisoperatsioonidele 11632 sõdurit.

Türgi rahvaarv on suurem kui ühegi teise liikmesriigi rahvaarv, välja arvatud Saksamaa. Kolm kandidaatriiki suurendaksid ELi rahvaarvu kokku 16% võrra.

Kas EL ja selle liikmesriigid peaksid mängima maailmaareenil aktiivset rolli?

Kuidas suurendada nende mõju ELi vahetus läheduses olevate riikide suhtes?

Milliseid rahvusvahelisi mõjutusvahendeid peaksid EL ja selle liikmesriigid eelistama?

Välispoliitika väljakutsete kaks näidet

Iraani tuumaprogramm

2007. aasta seisuga ei ole Iraan teadaolevalt võimeline tuumarelva looma ning ta on alla kirjutanud tuumarelvade leviku tõkestamise lepingule (NPT), mis keelab tuumarelva omamise. Kuid terve rida riike, sh USA, Ühendkuningriik ja Prantsusmaa on süüdistanud Iraani salajase tuumaprogrammi väljatöötamises, samal ajal kui Iraan väidab, et selle eesmärgiks on energiatootmine. Sellegipoolest lükkas Iraan tagasi ELi ettepaneku aidata Iraanil töötada välja „ohutu, majanduslikult tasuv ja tuumarelva levikukindel tsiviiltuumaenergia ja teadusprogramm“.

2006. aastal võttis ÜRO Julgeolekunõukogu vastu resolutsiooni, mis nõudis Iraanilt tuumategevuse lõpetamist ja kiitis heaks Iraani-vastaste sanktsioonide kehtestamise. EL on USA nõusolekul püüdnud saavutada Iraaniga kokkulepet mitte hakata uraani rikastama, pakkudes materjale ja muud pikaajalist abi, mis soodustaks elektritootmist tuumaenergia abil.

Mõned ütlevad, et rahvusvaheline kogukond peaks avaldama Iraanile survet sanktsioonide ja stiimulitega, mis paneksid Iraani loobuma uraani rikastamise kavadest.

Teised ütlevad, et tuumarelvaga Iraan mõjuks Lähis-Idale nii destabiliseerivalt, et Iraani tuumajaama hävitamiseks oleks kõige tõhusam vahend sõjaline rünnak.

Kliimamuutus

Inimtegevuse mõju kliimale suureneb. Eelkõige energia tootmine ja tarbimine tekitab saasteainete emissioone, mis avaldavad mõju temperatuurile ja mõjutavad nii keskkonda ja inimeste igapäevaelu. Probleem on ülemaailmne, seega peavad lahendusi rakendama nii riigid iseseisvalt kui ka rahvusvaheliselt koordineerituna (kui mõned riigid vähendavad oma saasteainete emissioone ja teised mitte, ei kao probleem kuskile).

Energiasõltuvus

Lisaks sõltuvad ELi riigid rohkem kui poole tarbitava energiahulga osas impordist. See sõltuvus suureneb, sest sisemaised ressursid vähenevad. Vastavalt ametlikele prognoosidele sõltub EL 2030. aastaks enam kui 70% gaasitarnete osas Venemaast. Venemaa on mitmel korral kasutanud oma energiaressursse surve avaldamiseks naaberriikidele.

Erinevad lähenemised – globaalne rahu ja julgeolek

Pooltargumendid Vastuargumendid

Erinevad lähenemised ELi suhetele teiste riikidega

Isolatsioon

Riigid tõmbuvad maailmaareenilt tagasi ja keskenduvad enda julgeoleku kaitsmisele ilma väliskonfliktidesse sekkumata.

1. See väldib sõjalist sekkumist, mis säästab nii inimelusid kui raha.
2. Väliskonfliktid pole meie asi ning parim viis enda julgeoleku tagamiseks on omale vaenlasi mitte tekitada.

1. Tegevusetus ei ole moraalselt vastuvõetav, sest tapetakse süütu inimesi ning meie huvides on edendada ülemaailmset rahu.
2. Ebarealistlik on mõelda, et me suudame maailmaareenilt tagasi tõmbumisega kaitsta ennast globaalsete konfliktide ja välisõhtude eest.

USA järgi joondumine

Riigid ei püüa oma mõju maailmaareenil suurendada, vaid toetuvad enda julgeoleku kaitsmisel peamiselt USAle ja NATOle, järgides USA käitumist rahvusvahelistes küsimustes.

1. Euroopa on USA – meie traditsioonilise liitlase – kaitse all. Ameerika vahendid on kõige sobivamad ELi julgeoleku säilitamisel välisõhtude eest.
2. See on ainus viis tagada ühtsus ELi riikide vahel, sest nende vaated ja ajaloolised suhted on liiga keerulised selleks, et luua tõhus ühine tegevus välismaal.
3. See võimaldab ELil joonduda USA huvide järgi ja esineda terrorismi ja uute jõududega (nt Hiina ja Venemaaga) silmitsi seistes ühtse rindena.

1. ELi riigid ja USA näevad rahvusvahelisi suhteid erinevalt. Ameeriklane ei lähene nt demokraatiale, inimõigustele ja kliimamuutusele samamoodi nagu eurooplane.
2. ELi ja USA huvid ei ole identsed. Näiteks energiasõltuvus Venemaast mõjutab Euroopa riike palju rohkem kui USA-d.
3. See soodustab lahkkelide teket ELi riikide vahel, sest soovivad USAga erisuhteid, teised eelistavad aga iseseisvalt tegutseda.

Regionaalne jõud mitmepooluselises maailmas

Liikmesriigid ja EL püüavad oma mõju suurendada ja kujundada maailma sündmuste kulgu. Nad ei kõhkle rahvusvahelise initsiatiivi võtmisel ilma USA heakskiiduta.

1. See aitab kaasa maailma stabiilsusele. Mitmepooluseline maailm näitab õiglast riikidevahelist tasakaalu, samas kui Ameerika ühepoolne domineerimine on näidanud oma piire (nt Iraagis ja Afganistanis).
2. See tugevdab ELi riikide võimet seista oma majandushuvide eest ja püsida rahvusvahelisel areenil mõjuka regionaalse jõuna, kes suudab näiteks aidata konfliktide lahendamisel.

1. Euroopa riikide vaated on liiga erinevad. Nad ei leia rahvusvahelistes küsimustes ühist baasi.
2. See on liiga idealistlik ega sobi praegusesse muutuvasse geopoliitilisse konteksti, kus domineerib USA ja esile on kerkimas Hiina ja teised riigid. Euroopa peab nende jõudude vahel valima.

	Pooltargumendid	Vastuargumendid
Erinevad sekkumisviisid	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sõjaline sekkumine on kulukas ja tekitab tihti rohkem kahju kui kasu. 2. ELi riikidel ei ole piisavalt sõjalist võimsust konfliktidesse sekkumiseks. 3. ELil on maailma suurim turg ja abieelarved. Need on võimsad hoovad teiste riikidemõjutamiseks. 4. ELi riikidel ja ELil on tugev diplomaatiliste missioonide võrgustik ja ajaloolised sidemed riikidega üle kogu maailma. Neil on hea positsioon esinemaks konfliktides ausate vahendajatena. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pehme jõud on maailma kõige tõsisemate konfliktide lahendamisel ebaefektiivne. 2. Majandussanktsioonid kahjustavad tavainimest, kuid muudavad harva vaenuliku valitsuse käitumist. 3. ELi diplomaatiad on liiga lahutatud ja killustunud, et suuta mõjutada maailma asju.
Sõjaline sekkumine ÜRO mandaadiga	<ol style="list-style-type: none"> 1. See eeldab rahvusvahelise kogukonna kokkuleppimist sõjalises sekkumises, mis tagab ka rahvusvahelise kogukonna toetuse. 2. ÜRO on võimas kaitse halbade sõjaliste sekkumiste eest ja pakub seaduslikkust, mida vastasel korral ei oleks. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ÜRO heakskiidu saamine aeglustab protsessi, sest sellistel riikidel nagu Hiina, Venemaa ja ISA on vetoõigus. 2. Olenemata sellest, kas ÜRO mandaat on olemas, viib sõjaline sekkumine siiski tõenäolisemalt globaalse konflikti teravnemiseni kui lahenduseni.
Ühepoolne sõjaline sekkumine	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relvastatud konfliktides on ainus viis lahingud lõpetada sekkudes piisavate jõududega sõjaliselt. 2. Sõjalise sekkumise valmidus on võimas hirmutusvahend, mis ennetab eelkõige konfliktide toimumist. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Praegune olukord Iraagis ja Afganistanis näitab, et isegi USA – maailma võimsaim sõjaline jõud – ei suuda saavutada oma eesmärke ainult sõjalise tegevusega. 2. Sõjaline sekkumine muudab maailma veelgi vähem turvaliseks, eskaleerides konflikte.

→ **“Pehme jõu” ja diplomaatilise mõju arendamine**

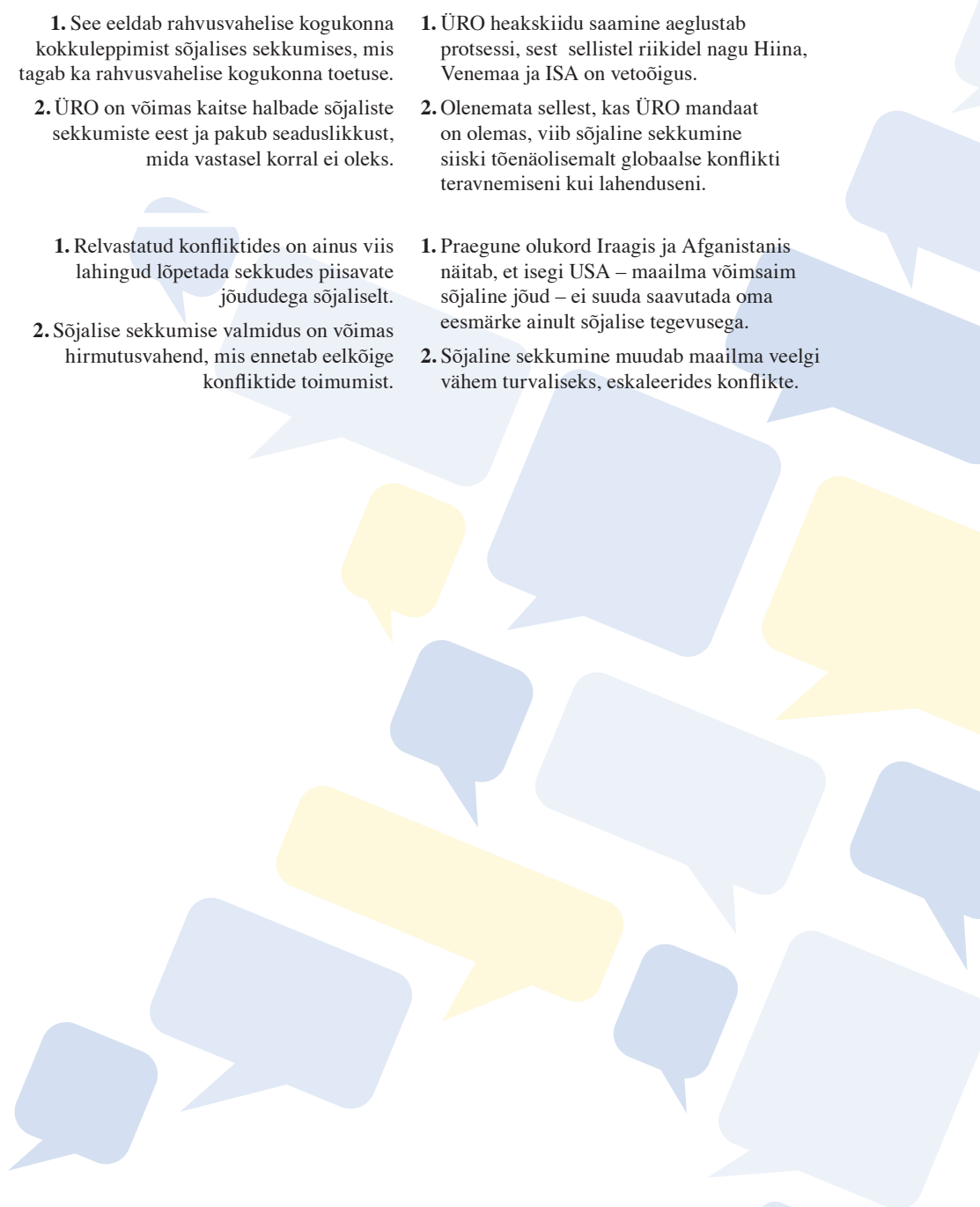
Riigid püüavad suurendada oma mõju maailmaasjades mittedõjaliste (pehmete) jõududega, nt kaubanduspoliitika, embargode, arenguabi ning poliitilise ja diplomaatilise isolatsiooniga ähvardamise abil.

→ **Sõjaline sekkumine ÜRO mandaadiga**

Sõjalist jõudu saab kasutada globaalsetesse konfliktidesse sekkumiseks, kuid ainult ÜRO toetusega.

→ **Ühepoolne sõjaline sekkumine**

Riigid kasutavad oma sõjalist jõudu maailma probleemsetesse kohtadesse sekkumiseks, vajadusel ka ilma ÜRO toetuseta.

	Pooltargumendid	Vastuargumendid
Erinevad lähenemised ELi vahetule naabrusele		
<p>Ei mingit naabruspoliitikat ega mingit laienemist</p> <p>EL peaks keskenduma enda sisearengule ilma püüdata luua privileegitud suhteid naaberriikidega.</p> <p>Täiendav laienemine välistatakse.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rikkamad liikmesriigid saavad endale lubada hiigelsuurte toetuste maksmist vaesematele riikidele. 2. Mida suuremaks EL muutub, seda raskem on saavutada riikide vahel sügavam integratsiooni ja üksmeelt. Prioriteediks peaks olema oma tuumiku tugevdamine. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Laienemise lõpetamine vähendab ELi mõju naaberriikide poliitilisele ja majandusarengule. 2. Laienemise lõpetamine jätab mulje, et EL on sissepoole pöördunud, vähendades oma mõju, sh ka Lähis-Idas.
<p>Ei mingit laienemist, kuid suurem keskendumine meie naabrusele</p> <p>Ükski uus riik ei liitu ELiga, kuid soodustatakse privileegitud suhteid naaberriikidega. Selle naabruspoliitika järgi lepivad EL ja selle lähinaabrid kokku poliitilised ja majandusreformides.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ELi riikide ligitõmbavus stimuleerib naaberriikides olulisi muudatusi. 2. Tõhusam on ehitada tugev tuumikliit ja luua naaberriikidele ELi poolt teatud eelised, selle asemel integreerida liiga kiiresti liiga palju riike. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Praegused kandidaatriigid ei rahuldu teise sordi suhetega ELiga, nad tahavad olla täisliikmed. ELi vastase meelestatuse suurenemise ja vastuliikumise tekitamise oht selle asemel, et soodustada neis riikides reforme ja arengut. 2. Mida suurem on EL, seda suuremad on majanduslikud ja poliitilised eelised.
<p>Piiratud laienemine</p> <p>EL peaks jätkama läbirääkimisi olemasolevate kandidaatriikidega, kuid tegema selgeks, et enne nende liikmeks saamist tuleb kaua oodata.</p> <p>Uusi taotlusi ei soodustata. Liikmelisuse kriteeriumid on nõudlikud ning neid rakendatakse rangelt.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Laienemisväljavaade on võimas vahend Euroopa huvide ja väärtuste edendamisel, seega on oluline laienemisprotsessi mitte peatada. 2. Sellised riigid nagu Türgi on kaugel valmisolekust ELiga liituma, kuid üks ei tohiks olla neile suletud. Oluline on, et kõik liikmelisuse tingimused oleksid täidetud. See võib aega võtta. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Laienemisläbirääkimiste aeglustamine toob kaasa ELi-poolse meelestatuse õõnestamise kandidaatriikides ja vähendab motivatsiooni majandus- ja poliitiliste reformide rakendamiseks. 2. ELi võime integreerida uusi liikmeid viimaste laienemistega suure koorma alla sattunud. Edasised laienemised peaksid toimuma ettevaatlikult ja järkjärgult.
<p>Avatud laienemine</p> <p>EL peaks avaldama survet läbirääkimiste jätkamiseks liikmeks soovivate riikidega nii kiiresti kui võimalik.</p> <p>Kandidaatide nimekiri on avatud. Liitumiskriteeriumid on piisavalt paindlikud, et mitte peletada uusi taotlusi.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. See on kõige võimsam motiiv kandidaatriikide majandus- ja poliitilistele reformidele. Uued liikmesriigid suurendavad ELi ühtset turgu, stimuleerivad majanduskasvu, pakuvad madalamaid tööjõukulusid, kaotades nii vajaduse Euroopast väljapoole umber paikneda. 2. Mida suurem on EL, seda mõjuvõimsam on ta maailmaareenil. 3. Türgi liitumine aitaks Lähis-Idal luua silla Euroopa ja moslemimaailma vahele. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ELis on viimase nelja aastaga toimunud juba kaks laienemist: nüüd on aeg konsolideeruda. 2. Edasine laienemine muudaks Euroopa heaolu, etnilise päritolu, religiooni, kultuuri ja hariduse poolest liiga erilaadseks. Aeg on määratleda ELi piirid. 3. Türgi liitumine suurendaks migratsiooni Türgist ELi riikidesse.

Tegevuse tase – globaalne rahu ja julgeolek

Mida EL praegu teeb

Välissuhete pädevus on täna põhilises osas liikmesriikide käes. Siiski on ELi roll aja jooksul arenenud.

Seoses liidu laienemisega tuli määratleda selle suhted ülejäänud maailmaga. Seetõttu on liit ühistegevuse võimaldamiseks alates 1993. aastast arendanud ühist välis- ja julgeolekupoliitikat (CSFP). 1999. aastal nimetati ametisse ühise välis- ja julgeolupoliitika kõrge esindaja.

ELil ei ole tsentraalselt juhitavat Euroopa armeed, kuid ELi liikmesriikide armeed kuuluvad maailma paremini varustatute hulka. ELi riigimängivad olulist rolli Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsioonis (NATO).

EL tagab vahendid konkreetsetele rahvusvahelistele algatustele (nt ÜRO tsiviilhaldusele Kosovos, Palestiina omavalitsusele). 2003. aastal käivitas EL Lääne-Balkanil ja Kesk-Aafrikas oma esimesed missioonid uue Euroopa kaitse- ja julgeolekupoliitika raames.

ELil on ühine kaubanduspoliitika, mis on tema ainupädevuses: liikmesriigid ei saa ajada oma kaubanduspoliitikat EList sõltumatult.

EL pakub abi arengumaadele. Liit võib peatada või lõpetada kaubanduse või abi, kui partnerriik rikub inimõigusi.

EL on välja töötanud “naabruspoliitika” ka Põhja-Aafrika, Lähis-Ida, Balkani ja Ida-Euroopa riikidega. See põhineb vastastikusel kohustumisel järgida demokraatiat ja inimõigusi, seadusi, head valitsemistava, turumajanduse põhimõtteid ja jätkusuutlikku arengut.

ELil on välisriikides diplomaatilised esindused. Mõned väidavad, et EL peaks Prantsusmaa ja Ühendkuningriigi asemel olema ÜRO Julgeolekunõukogus.

Mõned väidavad, et koordineerimine ei ole piisav, et ELil ei ole piisavalt võimsaid vahendeid ega ühtset strateegiat globaalsete julgeolekuprobleemidega toimetulekuks.

Teised väidavad, et need küsimused tuleks jätta liikmesriikide pädevusse, kellel on nende küsimustega tegelemiseks parem positsioon.

Faktid

19 ELi liiget on NATO liikmed.

Hiina, Venemaa ja USA kõrval on ÜRO Julgeolekunõukogu alalised liikmed ka Ühendkuningriik ja Prantsusmaa.

ELi riigid on tervikuna maailma suurimad eksportijad ja USA järel suuruselt teised importijad.

EL ja selle liikmesriigid annavad vaestele riikidele kokku rohkem abi kui mistahes teine annetaja.

ELi liikmesriikide eesmärgiks on kulutada umbes 1% nende koguelarvest välisabile. Koos ELiga annavad nad umbes kaks korda rohkem abi kui USA.

Millisel määral peaks välissuhteid puudutavaid otsuseid tegema EL ja millisel üksikud liikmesriigid?

Millisel määral, kui üldse, peaks toimuma koordineerimine või konsulteerimine?

Täna

Lähenemine 1 EL võtab vastu kollektiivseid otsuseid

1. Otsuste tegemine globaalse julgeoleku osas on võimsam jõud kui liikmesriikide üksipäini tegutsemisel.
2. See loob liikmesriikide vahel solidaarsuse, arvestades teiste riikide rivaalitsevat strateegiat.
3. See võimaldab ühtse üle-euroopaliidulise majandus- ja sotsiaalpoliitika väljatöötamist, millest saavad kasu kõik ELi kodanikud.

Lähenemine 2 Mitmekiiruseline

1. See näitab suuremat austust riikliku autonoomia suhtes. Üksikud riigid saavad valida koostöö tegemise teiste riikidega, kui see on nende meelest vajalik.
2. Igal riigil on omad vajadused ja võimalused ning iga riik peaks saama otsustada, kui palju või kui vähe teiste riikidega koostööd teha.

Lähenemine 3 Toetamine, koordineerimine, täiendav tegevus

1. Liikmesriigid koordineerivad oma tegevust tegelikult mõnikord juba täna ja see toimib hästi.
2. See võimaldab tegevusi, kui ELi liikmed on nendega nõus (nt rahutagamisoperatsioonid või taastusoperatsioonid konfliktijärgsetes piirkondades) ja nende riiklik sõltumatus ei satu sealjuures ohtu.

Lähenemine 4 ELi roll puudub

1. Igal liikmesriigil on globaalsetes küsimustes omad prioriteedid. Riikide valitsused on seetõttu parimal positsioonile tegevuse üle otsustamiseks.
2. Vägede saatmine sõjalisele aktsioonile on nii tõsine ja sügav otsus, et see peaks jääma ainult riigi valitud valitsuste pädevusse.

Pooltargumendid

Vastuargumendid

1. Ebarealistlik on loota, et liikmesriigid saavutavad ühise lähenemise osas kokkuleppe. Erinevused prioriteetides ja strateegiates on liiga suured.
2. Riskid loovad Brüsselis liiga suure tsentraliseerituse ja tekitavad liikmesriikide vahel pingeid.
3. See võib vähendada riikide suveräänsust. See takistab valitsustel poliitikate rakendamist, mis on nende meelest rahvale kõige parem.

1. Ilma tõhusa koordineerimiseta muutub Euroopa roll maailmas väiksemaks. Euroopa riikidel puudub maailmaareenil üksi tegutsemiseks võimsus.
2. Risk, et mõned riigid hakkavad kasutama teiste jõupingutusi „tasuta küüdi“ saamiseks.

1. See lähenemine ei loo ühtset ja pikaajalist rahvusvahelist strateegiat, mis võiks muuta ELi tõeliseks globaalseks tegijaks.
2. Kollektiivse otsustamise asemel pelgalt koordineerimise poole püüdlemisel võib mõnel riigil tekkida kiusatus „tasuta küüdi“ saamisele ja oma riigi huvide saavutamisele teiste riikide arvelt.

1. Kui ELi riigid ei tegutse koos, ei suuda nad ka maailmaareenil kaasa rääkida, sest liikmesriigid on liiga väikesed selleks, et avaldada märkimisväärset mõju sellistele võimsatele riikidele nagu USA, Venemaa ja Hiina.
2. ELi sisemise arengu ja selle rahvusvahelise tegevuse vahel on otsene seos. Sisemine koordineerimine ei ole võimalik ilma ELi-välise koordineerimiseta.

Kust leiab rohkem teavet ja saab esitada küsimusi?**Algatuse kohta:**

www.tomorrowseurope.eu

Telefon: + 32 2 229 11 59

▶ Avalda oma mõtteid YAHOO! Answersi abil

Inglise keeles: <http://uk.answers.yahoo.com>

Saksa keeles: <http://de.answers.yahoo.com>

Prantsuse keeles: <http://fr.answers.yahoo.com>

Itaalia keeles: <http://it.answers.yahoo.com>

Hispaania keeles: <http://es.answers.yahoo.com>

▶ ELi praeguste asjade jälgimiseks soovitame meediaportaali EurActiv:

EL: <http://www.euractiv.com/en/> inglise keeles
<http://www.euractiv.com/fr/> prantsuse keeles
<http://www.euractiv.com/de/> saksa keeles

Bulgaaria: <http://evropa.dnevnik.bg/>

Tšehhi: <http://www.euractiv.cz/>

Prantsusmaa: <http://www.euractiv.fr/>

Ungari: <http://www.euractiv.hu/>

Poola: <http://www.rzeczpospolita.pl/europa/>

Rumeenia: <http://www.euractiv.ro/>

Slovakkia: <http://www.euractiv.sk/>

▶ Poliitilised parteid Euroopa Parlamendis:

- Euroopa Rahvapartei (Kristlike Demokraatide) ja Euroopa Demokraatide fraktsioon: <http://www.epp-ed.eu>
- Euroopa Parlamendi Sotsiaaldemokraatide fraktsioon: <http://www.socialistgroup.eu>
- Euroopa demokraatide ja liberaalide liidu fraktsioon: <http://www.alde.eu/>
- Fraktsioon Liit Rahvusriikide Euroopa eest: <http://www.uengroup.org>
- Roheliste/Euroopa Vabaliidu fraktsioon: <http://www.greens-efa.org>
- Euroopa Ühendatud Vasakpoolsete/ Põhjamaade Roheliste Vasakpoolsete liitfraktsioon: <http://www.guengl.eu>
- Fraktsioon Identiteet, Traditsioon, Suveräänsus: <http://www.its-pe.eu>
- Fraktsioon Iseseisvus/Demokraatia: <http://indemgroup.org/>

Projekti *Tomorrow's Europe* algataja ja koordinaator on *Notre Europe*

Projekti toetab:

Korralduslik partner:

Sponsorid:

Renée B. Fisher Foundation, Inc.

Partnerid:

Euroopa Komisjon plaani D alusel

Üritust võõrustavad Euroopa Parlament ja Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

Mis on Deliberative Polling®?

Deliberative Polling® on avalikkusega konsulteerimise protsess, kus teaduslikku valimit küsitletakse nii enne kui pärast seda, kui sellel on olnud võimalus teemade üle tõsiselt arutleda. Selle protsessi töötas 1988. aastal välja professor James S. Fishkin. Selle rakendamine maailma eri riikides on toimunud koostöös professor Robert C. Luskiniga. Projekte on eri partneritega läbi viidud USAs, Ühendkuningriigis, Austraalias, Kanadas, Taanis, Itaalias, Bulgaarias, Ungaris, Hiinas ja Põhja-Iirimaa.

Deliberative Polling® on James S. Fishkinile kuuluv kaubamärk. Kõiki kaubamärgist saadavaid tulusid kasutatakse teadustegevuse toetamiseks Stanfordi Ülikooli Nõuandva Demokraatia Keskuses.

Rohkem teavet Deliberative Pollingu kohta: <http://cdd.stanford.edu>

Dokumendi on koostanud *Notre Europe* koostöös Euroopa Liidu välissuhete nõukogu, Euractiv, Euroopa Poliitikauuringute Keskus, Institutul European din România, ühiskondliku poliitika keskus PROVIDUS, Renaud DEHOUSSE, Liberaalsete Strateegiate Keskus, Nyt Europa, Real Instituto Elcano de Estudios Internacionales, E3G.

Käesoleva dokumendi originaalversioon on koostatud inglise keeles. Tõlgitud versioonid võivad erineda.

Dokument on valminud 7. septembril 2007.